

המחצית הראשונה של אפריל התאפיינה בהתפתחויות צבאיות ופוליטיות, שעלולות להעיד על מגמה מדאגה עבור ישראל: הסלמה צבאית, שמצביעה על מוכנות הציר האיראני-פלסטיני לתרחיש פוטנציאלי של מתקפה רב-חזיתית נגד ישראל; ו"סידור מחדש" מדיני של הסדר המזרח התיכוני לאור ההתקרבות האיראנית-סעודית, המתבטאת גם בלגיטימציה הסעודית מחדש של חמאס ומשטר אסד. לעת עתה, התגובה הישראלית הייתה הכלה אסטרטגית תוך תגובה צבאית טקטית. מספר קולות בולטים בישראל קוראים לשמירת השקט, אך ללא יוזמת מנע, ישראל עלולה למצוא את עצמה "נגררת" למערכה צבאית בתזמון לא נוח, שעלול לסכן את יכולת ההרתעה שלה.

המלאה של חיזבאללה, שהוא בפועל הריבון בדרום לבנון. הפעם האחרונה בה התרחש פיגוע דומה הייתה ב-2002.

ערכור היציבות בירושלים: חמאס השתמש בתקופת הרמדאן הרגישה כדי לתדלק את "ההתנגדות העממית" הפלסטינית, גיוס דעת קהל בינלאומית נגד ישראל באמצעות התבססות חמושה מתוכננת מראש במתחם אל אקצא, תקיפה של מתפללים ושוטרים ישראלים בחזיזים, נפצים סלעים ואלות. זה הוביל למעצרם של 350 מתפרעים חמושים על ידי כוחות משמר הגבול הישראלי. גורמים בינלאומיים, כולל מזכ"ל האו"ם, מדינות באירופה ובעולם הערבי, האשימו את ישראל האשמות שווא שכללו תקיפת מתפללים חפים מפשע תוך הפרת הסטטוס קוו.

יהודה ושומרון: השב"כ הודיע על סיכול של למעלה מ-200 פיגועים מתוכננים של קבוצות פלסטיניות חמושות מתחילת השנה בלבד, כולל תוכנית איראנית לגיוס שני פלסטינים. מדובר בכמות כמעט כפולה מהממוצע השנתי של פיגועים שסוכלו, שעומד על כ-450. מספר פיגועי טרור הביאו לרצח של ישראלים חפים מפשע, כמו פיגוע הירי בבקעת הירדן שבו נרצחו שלוש מבני אותה משפחה (שתי אחיות ואימן), ופיגוע הדריסה בתל אביב שבו נהרג תייר איטלקי.

ערים ערביות: הפרות סדר בעצימות נמוכה פרצו בערים ערביות כמו נצרת, עראבה, סחנין, אום

ראשית, ההסלמה האחרונה בישראל במהלך פסח ורמדאן בחמש חזיתות בו-זמנית – עזה, לבנון, ירושלים, יהודה ושומרון וההתפרעויות בערים ערביות ברחבי

ישראל וכן פיגועי טרור סביב ישראל - משקפת את אסטרטגיית "איחוד החזיתות" שתכננו איראן וחמאס.

"מומחים" שונים מייחסים את ההתקפות הללו למחויבותם של שחקנים הללו להגיב על פעולות שישראל נוקטת, כגון תקיפות אוויריות כנגד מטרות איראניות בסוריה. עם זאת, אנו רואים בהם "תרגיל" שנועד לבחון את איכות התגובה והמוכנות של כל שכבות ההגנה של ישראל לקראת מתקפה איראנית רב-חזיתית מתוכננת בקפידה.

מערכות הגנה אווירית והגנה מפני טילים: ב-6 באפריל נורו 34 פצצות מרגמה מלבנון לעבר ישראל, ופצעו 2 אזרחים. המודיעין מעריך כי שלוחת דרום לבנון של חמאס אחראית למתקפה, המופעלת על ידי כוח קודס האיראני בהסכמת חיזבאללה. במקביל, 44 רקטות נורו מעזה על ידי חמאס. יומיים לאחר מכן נורו שלוש רקטות מסוריה.

הגנות גבול: מחבל חצה את הגבול מלבנון וחדר יותר מ-70 ק"מ לתוך ישראל. הוא הפעיל מטען חבלה שפצע קשה אזרח ישראלי, בעודו נושא חגורת נפץ, בכוונה לבצע פיגוע גדול. בסופו של דבר הוא נטרל על ידי צה"ל. קבוצה שמכנה עצמה "כוח הגליל של זאבים בודדים" קיבלה אחריות לפיגוע בטלגרם. בבירור, התקיפה בוצעה באישור ובידיעתו

אל פאחם ובאקה אל-גרבייה, במקביל למתיחות בירושלים ולמטחי הרקטות מהגבולות.

- **סייבר:** קבוצות איראניות וסודניות תקפו אתרים השייכים לאוניברסיטאות הגדולות בישראל, דואר ישראל, חברות סלולר וחברת החשמל.

- **כל הסימנים מצביעים על כך שאיראן, שלוחותיה ופלגים פלסטינים מובילים ערוכים היטב לתרחיש תקיפה במספר חזיתות במקביל,** בין אם כתגובה לתקיפה ישראלית באיראן, או כאשר תתקבל ההחלטה לפעול על פי הרטוריקה שלהם והשקעתם ארוכת השנים בתשתיות טרור שנועדו להשמיד את ישראל.

- **ראיה למוכנותם** ניתן לראות במהירות התכיפות הגדלה של המתקפות כמו גם הנועזות שלהן, תוך בדיקת תגובתה ומוכנותה של ישראל. בהצהרותיהם הפומביות הם מפרשים את התסיסה החברתית בישראל כתוצאה מההצעה לרפורמה משפטית, כמעידה על חולשה ישראלית רחבה יכולה להיות מנוצלת למתקפה רב-חזיתית. מזכ"ל חיזבאללה חסן נסראללה ציטט את נשיא ישראל ומנהיגי תנועת המחאה הישראלית כולל קצינים בכירים לשעבר, וטען שישראל נמצאת על סף מלחמת אזרחים, שסיימה קרוב, וכי חיזבאללה הצליח ליצור משוואת הרתעה חדשה מול ישראל. הצהרות דומות נאמרו על ידי המנהיג העליון של איראן, חמינאי, ומנהיג חמאס בעזה, סינוואר.

- **ניתן לסכם את התגובה הישראלית הנוכחית כהכלה אסטרטגית, עם פעולות תגמול צבאיות טקטיות.** זה כולל תקיפות אוויר ביוניות בעזה, לבנון וסוריה; הכלה בירושלים, כולל הטלת איסור לעליית מבקרים יהודים להר הבית במהלך 10 הימים האחרונים של הרמדאן; מעצרים ברחבי יהודה ושומרון; ושימוש באמצעי הגנה כמו כיפת ברזל ואבטחת סייבר.

- עם זאת, **אם ישראל תמשיך להגיב בצורה מתונה, ישראל עלולה למצוא את עצמה "נגררת" למערכה צבאית בעיתוי לא נוח, ואם תמשיך להימנע מיוזמת תקיפות מנע ברמה האסטרטגית, בניית הכוח על ידי אויביה רק ימשיך להתגבר, ואפקט ההרתעה של ישראל יישחק בהדרגה.**

שנית, השינוי האחרון בסדר המזרח התיכוני, מערער את השסע השיעי-סוני המוצק ששלט ברוח הסכמי אברהם, עלול להוביל לכמה השלכות עבור ישראל.

- **ההתקרבות בין איראן וסעודיה** בתיווך סין, לצד שיקום הקשרים בין אבו דאבי לטהראן לאחר ניתוק הקשרים ב-2016, מצטרפת כעת לשורה של יחסים מתחממים של סעודיה עם משטר אסד וחמאס, שני משטרים שהם למעשה שלוחים איראניים.

- שרי חוץ ערבים התכנסו בג'דה, ערב הסעודית, כדי לדון בקבלתה מחדש של סוריה לליגה הערבית. במקביל, חמאס צפוי לפתוח מחדש את משרדיו בדמשק לאחר יותר מ-12 שנים של קרע עם משטר אסד.

- השבוע, גם פת"ח של אבו מאזן וגם חמאס מוזמנים לריאד לפגישות רשמיות, לאחר למעלה מעשור

של עוינות כלפי פת"ח ו-15 שנים של עוינות מול חמאס. נושא מרכזי בין הסעודים לחמאס הוא אסירי חמאס שמוחזקים בסעודיה. **אבו מאזן נותר מאוד לא מרוצה מהגישה הסעודית החדשה כלפי יריבו חמאס.**

גורמים סעודים אמרו שהם "מעוניינים ליישב חילוקי דעות עם שכניהם, וחמאס מהווה נדבך מרכזי שנהנה מפופולריות בקרב הפלסטינים". הוא הוסיף, **"לסעודיה אין בעיה עם השחקנים האלה היום - החות'ים, האיראנים והלבנונים, אפילו עם חיזבאללה לאחר ההבנות שהושגו לאחרונה".**

- **לגיטימציה סעודית מחדש לחמאס היא ניצחון סמלי מדאיג לאיראן, וממצבת מחדש את חמאס כשחקן פוליטי אזורי מבוקש,** לאחר שנים שבהן נדחה ונרדף בסעודיה תחת הקטלוג של ארגון טרור איראני. **מנהיגי חמאס הם בין היחידים שיכולים כעת לבקר בסעודיה, איראן, סוריה, קטאר, עזה וכן ברוסיה.**

- בכך **ערב הסעודית מאותתת להנהגה האמריקאית את אי שביעות רצונה מהיעדר מנהיגות אמריקאית באזור,** את ידה הרכה כלפי איראן בניסיון לפתח פצצה גרעינית. זה כולל, בין היתר, את ההצעה האמריקנית להסכם גרעין חלקי עם איראן ולא חידוש מלא של ה-JCPOA (הסכם הגרעין עם איראן), עמדה רחוקה מאוד מהנקודה הראשונית של "הסכם ארוך וחזק". אותו בכיר סעודי גם דיבר על חוסר הנחת שלו מראש הממשלה נתניהו ו"חוסר יכולתו לתקוף בצורה אפקטיבית באיראן", כמו גם את "חוסר העניין" שלו לסגת לקווי 1967.

- **מעמדה המדיני החדש של איראן במזרח התיכון עשוי להמריץ אותה מחדש לערוך מתקפה רב-חזיתית נגד ישראל כ"מפגן כוח"** המראה את זרועותיה הארוכות לשאר השחקנים במזרח התיכון ולמעצמות, ובכך לאשרר את מעמדה ככוח אזורי. מנגד המצב יכול להניע אותה **לפרוץ את גבול ה-90% להעשרת אורניום כחלק מתוכנית הגרעין הצבאית שלה,** צעד ממנו בחרה להימנע עד היום. לפי הדו"ח האחרון של סבא"א, איראן לא צריכה יותר מ-3-2 שבועות כדי להגיע לחומר בקיע מספיק עבור מכשיר גרעיני ראשון, וטכנולוגיית ראש הנפץ שלה עשויה להיות מתקדמת הרבה יותר מרוב ההערכות המערביות.

לאחרונה פרסם חיל המודיעין את הערכתו לדרג המדיני, והזהיר כי קיימים סיכונים גבוהים יותר למלחמה אפשרית בשנה הקרובה. הדבר קשור למוטיבציה הגוברת של איראן ללחוץ על ישראל, למתחים הקשורים באל-אקצא שעוזרים ל"איחוד החזיתות", להסתה ברשתות החברתיות ולפרשנות של האויב למדיניות האמריקנית ככזאת שמתרחקת מהמזרח התיכון. דבר זה עלול להשאיר את ישראל פגיעה יותר.

ישראל חייבת להגביר את שכבות ההגנה ההגנתיות וההתקפיות שלה:

- הגנה אווירית והגנה כנגד טילים (כיפת ברזל ופיתוח לייזר)
- הגנה קרקעית (שיקום כוחות המילואים של צה"ל והקמת כוח משמר לאומי במסגרת משמר הגבול)
- קואליציה מדינית – הובלת מעורבות מערבית עמוקה יותר באזור. זימון מדינות סוניות מתונות, ובראשן ערב הסעודית, לציר הישראלי-סוני-מערבי נגד איראן והתקרבותה למזרח, כדי להתמודד עם התחממות היחסים של איראן ושלוחיה.

Since rockets were fired from Syria, Lebanon and Gaza, the IDF has struck several terrorist targets in those locations.

THE IDF WILL CONTINUE TO ENSURE OUR CIVILIANS SAFETY.

מטחי רקטות מעזה | צילום: דובר צה"ל

המוניטור

אפריל 2023 במספרים

משמאל: לוסי, רינה ומאיה די, קורבנות הפיגוע בבקעת הירדן

מימין: אלסנדרו פאריני, התייר האיטלקי שנרצח בפיגוע בתל אביב

קורבנות טרור:

- נרצחו: 4 [3 ישראלים, תייר איטלקי אחד]
- פצועים: 11

תקיפות:

- 81 טילים
- פיגוע דקירה אחד
- 3 פיגועי ירי
- פיגוע דריסה אחד
- התפרעויות אלימות במתחם אל אקצא

בצד הפלסטיני:

- לפחות 6 חמושים נהרגו בחילופי אש עם חיילי צה"ל
- לפחות 32 חמושים נעצרו ברחבי יהודה ושומרון, בנוסף ל-350 מתפרעים חמושים שנעצרו שיזמו עימותים עם משטרת ישראל בהר הבית והתבצרו בתוך המסגד, רובם שוחררו על פי זיהוי

רקטות: מטח רקטות חריג משלוש חזיתות שונות במהלך פסח/רמזאן

- 44 טילים מעזה (8 יורטו, 23 נחתו בשדות פתוחים, אחרים לא שוגרו כראוי או נחתו בים) | פלגים פלסטיניים שונים לקחו אחריות, כולל גדודי אל-אקצא של הפתח; ישראל רואה בחמאס אחראי לכל פעילות הקשורה בעזה.

- 34 טילים מלבנון (25 יורטו, 5 נחתו, מצב השאר טרם נודע) | המודיעין הישראלי הראה את שלוחת דרום לבנון של חמאס כאחראית, בחסות כוח קדס של משמרות המהפכה האירניים. ישראל רואה במדינת לבנון ובחזבאללה אחראים לכל פעילות משטחם.
- 3 טילים מסוריה (1 יורט, 2 נחתו בשדות פתוחים) | אחריות הוכרזה על ידי קבוצות שונות, כולל חטיבת אל קודס. ישראל רואה במשטר אסד אחראי לכל פעילות משטחו. תאים איראניים פעילים בכל רחבי סוריה.

תגובת ישראל: תקיפות אוויריות של 10 מטרות הקשורות לחמאס בעזה ו-3 בצור, לבנון, וכן שורה של מתקנים צבאיים סוריים (עפ"י דובר צה"ל). בעוד ראש הממשלה נתניהו רמז על סוג אחר של פעולות תגמול צבאיות בלבנון, ש"מיקדה את תשומת הלב של חזבאללה" באישור פעילות של קבוצות פלסטיניות בשטחן, מזכ"ל חזבאללה נסראללה טען שלא נפגעו מטרות של חיזבאללה, אלא קומץ "גבעות ריקות ומטעי בננות". דיווחים בעיתונות בישראל טענו כי יחידות מיוחדות ישראליות ביצעו מבצע קרקעי שהשפיע על יעד קרוב לנסראללה, באופן שרק הוא וקומץ בכירי חיזבאללה היו מודעים.

ההתפרעויות בהר הבית, שהוצגו בצורה שגויה כאלימות כלפי מתפללים מוסלמים חפים מפשע, שקדמו למעצרים ההמוניים של משטרת ישראל. לעבר השוטרים כוונו אבנים, אלות, נפצים ואמצעי תקיפה נוספים. מפקד מחוז ירושלים החליט על הפריצה בעקבות מידע מודיעיני של הכנת מטעני חבלה במקום.

פיגועי טרור – מבחר

- באותו היום ירו חמושים בכפר א-ראם שליד רמאללה לעבר החיילים שהגיעו לבצע מעצרים, וידו מטעני חבלה, גלגלו צמיגים בוערים וידו אבנים.

עסקאות טכנולוגיה ונשק

- **4 באפריל | הר הבית, ירושלים** | 350 מתפרעים התבצרו בתוך מסגד כיפת הסלע במתחם אל אקצא, חמושים באבנים, סלעים, חזיזים ואלות, תקפו גם את שוטרי משמר הגבול הישראלי וגם מתפללים מוסלמים. משטרת ישראל עצרה את כל המתפרעים ללא נפגעים. מתפרעים אלו מומנו, חומשו והוסתו על ידי חמאס, הווקף הירדני ואגודות הקשורות לטורקיה.
- **4 באפריל | ניר צבי, ליד לוד** | שב"ח פלסטיני בן 21 דקר 2 חיילים ופצע אותם
- **5 באפריל | חברון** | חייל ישראלי נפצע מירי מחבל פלסטיני במהלך הפרות סדר
- **6-7 באפריל | ערים ערביות כמו אום אל-פחם, סח'נין, עראבה ובאקה אל-גרבייה** | עשרות מתפרעים יידו אבנים וירו נפצים לעבר השוטרים, חסמו כבישים בצמיגים בוערים
- **ירושלים** | מספר תקריות של אזרחים ערבים מהשכונות הערביות (א-טור\הר הזיתים) השליכו אבנים ובקבוקי תבערה על בתי יהודים באזור
- **7 באפריל** | צומת חמרה, בקעת הירדן | בני משפחה ישראלית-בריטית, שתי אחיות ואמן, נרצחו בפיגוע ירי שכלל ווידוא הריגה על ידי מחבלים פלסטינים
- **8 באפריל** | אזור טיילת תל אביב | תייר איטלקי אחד נרצח ו-7 תיירים נפצעו בפיגוע דריסה במכונית שביצע אזרח ערבי ישראלי מכפר קאסם
- **18 באפריל, יום השואה | שמעון הצדיק, ירושלים** | 2 ישראלים נפצעו בפיגוע ירי של פלסטיני בן 15, שב"ח מאזור שכם, שתיעד את הפיגוע ב-Facebook Story שלו. הוא נעצר למחרת

פעילות סיכול טרור של צה"ל

- כוחות צה"ל עצרו עשרות פלסטינים בערים ויישובים ביהודה ושומרון בעקבות מידע מודיעיני ברור על פיגועים המוניים המתוכננים ברחבי ישראל.
- ב-18 באפריל נעצרו שלושה פלסטינים במחנה הפליטים ג'נין
- ב-11 באפריל נעצרו בג'נין שבעה פלסטינים על ידי צה"ל, מג"ב והשב"כ בעקבות קרב ירי בין החיילים לחמושים